

Mal for sensorveiledning

Emnekode	PSYPRO4605
Emnenavn	Klinisk nevropsykologi
Emneansvarlig/oppgavegiver	Ragnhild Roaldsnes
Kvalitetssikret av	Ramune Grambaite og Brit Bjørklimo
Semester, år	Vår, 2024
Vurderingsform, lengde	Skoleeksamen, 4 timer
Tillatte hjelpemidler	E- Ingen

Emnets læringsutbyttebeskrivelse er angitt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. (Henvi­sing med lenke til emnesiden på NTNUs nettsider er tilstrekkelig)	https://www.ntnu.no/studier/emner/PSYPRO4605#tab=omEmnet
Pensum	Se egen pensumliste
Eventuelle formelle krav til besvarelsen	Begge oppgaver må besvares.
Hvordan de ulike oppgavene i eksamenssettet er vektlagt	Likt vekting på begge oppgaver

Oppgave:

Eksamen består av to oppgaver; oppgave 1 og 2, hvorav begge må besvares. Det forventes aktiv og korrekt bruk av relevant kunnskap om tema som er gjennomgått i pensum/forelesninger. Oppgave 1 teller 50% av karakteren, oppgave 2 teller 50%.

Kasus:

Du jobber ved habiliteringstjenesten for barn og ungdom. Trine (15 år) har blitt henvist til deg. Familie og skole ønsker en ny vurdering av evnenivå og har mistanke om psykisk utviklingshemming. Hun begynner på videregående til høsten, og det ønskes bl.a. en avklaring av læringsutbytte med tanke på oppstart i videregående skole og tilrettelagt undervisning. Trine går i dag på Melhjem ungdomsskole i 10. klasse. Hun trives greit på skolen, men synes det er kjedelig å være i klasserommet. Hun liker klasseassistenten Mariell og helsesykepleier Line godt, forteller de kan finne på mye gøy sammen i friminuttene og at hun og venninner blant

annet får være på kunst og håndverkrommet i friminuttet. Hun har tilrettelagt undervisning som hun synes er greit.

For 4 år siden ble Trine henvist til BUP grunnet skolevegring, emosjonelle utbrudd, engstelse, konsentrasjonsvansker og nekting når hun ble bedt om å gjøre ting både på skolen og hjemme. Utredning av evnenivå viste lave evnemessige forutsetninger (WISC FSIQ = 75), med en relativ styrke innen verbale ferdigheter (VFI= 80) og lave skårer innen resonneringsferdighet og prosesseringshastighet (FRI= 73 og PRI=71). Kartlegging med Vineland-3 samsvarte med WISC-V resultatene. Vineland-3 brukes for vurdering av adaptiv atferd, og måler barn og voksnes evne til å tilpasse seg aldersadekvate krav i hverdagen. Vineland-3 gjennomført med foreldrene til Trine viste vansker på alle tre hovedindeksen (kommunikasjon, dagliglivets ferdigheter og sosiale ferdigheter). Skåren på indeksen dagligdagse ferdigheter var lav (69) mens kommunikasjonsskåren var noe bedre (75). BUP konkluderte med diagnosen F83 Blandet utviklingsforstyrrelse i spesifikke ferdigheter, og anbefalte tilrettelegging hjemme og i skole, samt ny vurdering av evnenivå om noen år for å kartlegge utvikling/endring.

Familien og skolen har i sammen med BUP og PPT samarbeidet om god tilrettelegging for Trine, og opplever nå at hun er noe roligere og mindre engstelig etter de begynte med tilretteleggingen. Hun er oftere på skolen, og hun gjør mer av de tilpassede arbeidskravene. Personlig hygiene går bedre nå, men foreldrene forteller det var mye arbeid å få henne til å bruke deodorant og dusje etter behov. Hun trenger mer hjelp enn jevnaldrende med planlegging og gjennomføring av større mål, f.eks. ved pakking til reise, middagslaging, holde tiden og kle seg etter været. Sosialt har hun noen andre ungdommer i klassen og i trinnene under hun er sammen med i friminuttet og lærerne har kommentert at hun trekker mot de yngre og andre som skiller seg litt ut fra normen. Det går stort sett bra, men Trine sier hun av og til ikke føler seg inkludert og at det skjer misforståelser mellom henne og vennene som ender med at en voksen må hjelpe til. Læreren har beskrevet henne som noe styrende ovenfor venner og at Trine fort blir lei seg dersom ting ikke blir som hun ville.

Foreldrene har flere ganger måttet snakket med henne om nettvett, ettersom Trine ofte kommer i kontakt med fremmede på internett og deler sensitiv informasjon om seg selv i gruppechatter og kommentarfelt på snapchat og tiktok.

Trine liker godt å hjelpe til på stallen foreldrene eier. Foreldrene sier hun er flink med hestene Hun er ikke alene i stallen siden hun ofte trenger hjelp til å se hva som må gjøres (f.eks at båsen til Minne trenger møyking, men ikke Diva's), gjennomføring av oppgavene og spesielle hensyn som å ta hensyn til enkelte hesters diett eller preferanser. Når de yngre barna er på besøk i stallen liker hun å vise og forklare hvordan man klapper, mater og oppfører seg rundt hestene.

Foreldrene er veldig fornøyd med samarbeidet med BUP og PPT, men bekymrer seg for fremtiden hennes og hennes manglende evne til å håndtere normale krav i hverdagen. De

håper hun modnes når hun begynner på videregående skole. De ønsker en ny utredning for å kartlegge utviklingen til Trine de siste 3 årene, samt å få avklart hva som bør jobbes med fremover for at Trine skal kunne ha et godt liv. Trine vil veldig gjerne kjøre scooter og foreldrene ønsker at dette blir et tema i utredning og oppfølgingen.

Ta utgangspunkt i beskrivelsen og besvar begge oppgavene:

- 1. Gjør rede for typiske vansker for denne pasientgruppen og hvordan du vil planlegge og gjennomføre en nevropsykologisk utredning og viktige momenter i en differensialdiagnostisk vurdering.**
- 2. Gjør rede for en faglig begrunnet plan for hvilken behandling og/eller oppfølging som er aktuell for Trine og familien?**

Relevant pensumlitteratur:

Linda Thorsen´s forelesning (16.04.2024) Utviklingsmessige forstyrrelser og utviklingshemming

Brit Bjørklimo´s forelesning (20.02.2024) Førerkortvurdering

Sissel Gravråmo´s forelesning (02.02.24) Habilitering

Raghild Roaldsnes forelesning (21.01.24) Nevropsykologi og barn

Helsedirektoratet´s veileder: Gode helse og omsorgstjenester til personer med

utviklingshemming. Link: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming/livsfaser-og-overganger#kommunen-skal-bidra-til-gode-barne-og-ungdomsar>

Helsedirektoratets veileder: [Utredning og diagnostisering av utviklingshemming](#)

Eksamenskrav:

Oppgavene er ment å teste studentens både overordnede og spesifikke kunnskap i faget, samt evne til selvstendig psykologfaglig refleksjon og drøfting. Det er ingen eksakt «fasit» for hvordan oppgavene løses, men det er avgjørende at studentens svar er psykologfaglig fundert, basert på kunnskap fra pensum og forelesninger, og at det er en indre logikk i argumentasjonen som føres.

Eksempel på elementer som bør være med:

Diagnostisering:

- I ICD-10 er det tre kriterier som skal være oppfylt for at diagnosen kan settes og hvilke utredningsverktøy som kan/skal brukes for å utrede dette:
  - o En IQ på under 70 - WISC-V, gjerne støttet av en pedagogisk observasjon

- Vesentlige avvik i dagliglivets ferdigheter - Vineland-3, ABAS-3, intervju med lærere og foreldre, observasjon som stemmer overens med evnekartleggingen.
- At tilstanden har oppstått i løpet av utviklingsperioden (frem til 18 år)
- Beskriver utredningsmomentene: første møte, anamnese, testing, lærersamtale, observasjon ved behov, tilbakemelding og rapport, og nyttige spørreskjema og tester som bør gjennomføres i tillegg til WISC-V.
- Drøfter differensialdiagnostikk, som f.eks. psykiske lidelser, epilepsi, syns/hørselsvansker, autisme, ADHD, omsorgssvikt, alvorlig traume, rusproblematikk etc. Drøfter hvorvidt symptomer og vansker som f.eks engstelighet, konsentrasjonsvansker, sosiale tilpasningsvansker, kan forstås som sekundære/ følger av de kognitive vanskene, eller fyller kriteriene for separate diagnoser (eks. sosial fobi, ADHD) - dette punktet blir vel egentlig en del av differensialdiagnostikken.
- Er der komorbiditet? F.eks engstelse og /eller konsentrasjonsvansker
- Drøfter validiteten av testing (konfidensintervall, testatferd, test-retest effekt, vurdering av ujevnheter i indekser) og innhenting av observasjon, bl.a. foreldrenes forståelse av utfordrende atferd (vil ikke vs. Klarer ikke), og deres tanker om Trines utviklingshistorikk (Søskensammenligning, eksponering for jevnaldrende barn)
- Innhenting av tilrettelegging tatt i bruk hjemme og på skolen, og effekt/nyttighet av tilretteleggingen.
- Nevner somatisk undersøkelser for å finne årsak til lavt evnenivå.

Oppfølging (Oppgave 2):

- Psykoedukasjon til Trine og familie. Foreldre vil trolig ha behov for ekstra informasjon, og et behov for å utforske temaer som ønske om å ta utdanning, komme i arbeid, stifte familie, få egne barn, kjøre bil osv. med Trine og familien. Man kan oppleve komplekse utfordringer og risiko knyttet til bl.a. seksualitet og rus, som er relevant gitt Trines alder.
- Viktighet av tilgang på informasjon om rettigheter og hjelpe dem i kontakt med kommune og NAV for oppfølging over i voksenlivet, tilrettelagt arbeid, bistand til å klare å bo alene, etc. Om det ikke allerede eksisterer vil det være behov for en I.O.P- en individuell oppfølgingsplan.
- Drøfte behov for førerkortvurdering gitt at Trine snart fyller 16
  - Ved lett PU kan helsekrav for førerrett i førerkortgruppe 1 være oppfylt. I praksis vil det være mest aktuelt for de personene som fungerer omkring den øvre grensen for utviklingshemming
  - Vurderingen bør omfatte: kommunikasjon i dagliglivet, egenomsorg, bo-kompetanse, sosiale ferdigheter, bruk av vanlige samfunnstilbud, ferdigheter i arbeid og fritid, basal innsikt i helse og sikkerhet
- Kartlegging av behov for tilrettelegging i videregående. Søknad på grunnlag av særskilte behov. Vurdere om lærefag vil være et godt alternativ til vanlig studiespesialisering for en opplæring til jobb/karriere.

I hvor stor grad kandidaten kan nyansere de forskjellige elementene og vise selvstendig psykologfaglig refleksjon og drøfting vil være bestemmende for karakter.

Karakterskala som er benyttet

Bestått/ikke bestått:

Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Bestått	Kandidaten har oppnådd kravene til læringsutbytte og viser nødvendige kunnskaper, ferdigheter og kompetanse.
Ikke bestått	Kandidaten har ikke oppnådd kravene til læringsutbytte og viser ikke nødvendige kunnskaper, ferdigheter og kompetanse.